

Naturstyrelsen
Himmerland
J.nr. NST-422-01040
Ref. idmpe
Februar 2016**NOTAT**
vedrørende høringssvar til forslag til Natura 2000-plan 2016-2021 for N16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg

Forslag til Natura 2000-plan for N16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg har været i offentlig høring fra den 19. december 2014 til den 24. april 2015.

Indkomne høringssvar ses på:

<http://www3.naturstyrelsen.dk/2015/natura2000/>

Alle forslag til Natura 2000-planer er annonceret offentligt på Naturstyrelsens hjemmeside og desuden sendt i høring hos relevante myndigheder, jf. miljømålsloven § 43. Den offentlige høring er endvidere annonceret i en række landsdækkende og regionale aviser. Lodsejere med væsentlige interesser, der vil kunne berøres af et eller flere elementer i planlægningen for et Natura 2000-område, er individuelt blevet orienteret om høringen over forslag til Natura 2000-planer.

Naturstyrelsen har modtaget i alt ca. 760 høringssvar vedrørende de enkelte Natura 2000-planer og mere generelle høringssvar vedrørende naturplanlægningen. De generelle høringssvar er sammenfattet i et samlet høringsnotat – se:

www.naturstyrelsen.dk/natura2000/hoeringsnotat2016-2021

Til denne Natura 2000-plan er der modtaget i alt 9 høringssvar.

Svarene har især berørt følgende emner:

1. UPG - områdeafgrænsning
2. Målsætninger - område
3. Indsatsprogram - Synergi med vandplaner
4. Indsatsprogram - Kvælstof
5. Ønsker til handleplan
6. Indsatsprogram arter og naturtyper
7. Indsatsprogram reservatbekendtgørelser
8. Indsatsprogram - Forhold til 1. plan
9. Indsatsprogram - Robust natur
10. Indsatsprogram - Hydrologi

11. Datagrundlag - fugle
12. Datagrundlag - marin
13. Trusler
14. Data - Andet
15. Rolle fordeling (kommune-stat) og lovgrundlag
16. Virkemidler/finansiering
17. Sammenhæng til anden naturplanlægning
18. Tilstandsvurdering - naturtyper
19. Målsætninger - naturtyper
20. Indsatsprogram - Synergi med vandplaner
21. Indsatsprogram - Kvælstof
22. Indsatsprogram - Klima

I det følgende sammenfattes de væsentligste synspunkter til de overfor nævnte punkter 1 – 22. Naturstyrelsens bemærkninger hertil er anført i kursiv.

Det bemærkes, at høringssvarene kun er gengivet i hovedtræk. Liste over hørings svar med ID-nummer vedlægges som bilag 1. Hørings svarene kan i deres helhed læses på <http://www3.naturstyrelsen.dk/2015/natura2000/>

Bemærkninger til planforslaget

1. UPG - områdeafgrænsning

Ib Nord Nielsen, Danmark Naturfredningsforening Thy kommer med konkrete forslag til udvidelse af habitatområde nr. 16.

Spørgsmål om Natura 2000-områdernes størrelse og afgrænsning er ikke omfattet af denne høring. Da områderne blev udpeget, var udpegningerne genstand for en selvstændig høring. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

2. Målsætninger - område

Ib Nord Nielsen, Danmark Naturfredningsforening Thy ønsker en mere visionær beskrivelse af potentialet for at sammenkæde heder og overdrevnatur i området gennem rydning af nåletræsbevoksninger.

Jammerbugt Kommune finder det uhensigtsmæssigt at målsætningerne er mindre konkrete i anden planperiode end i første set i lyset af at målsætningerne rækker ud over den enkelte planperiode.

Det er Naturstyrelsens opfattelse, at vedtagelsen af målsætninger for hvert enkelt udpeget område vil understøtte myndighedernes vurdering af, om en aktivitet eller et projekt vil være i modstrid

med direktivforpligtelserne. Også selvom målsætningerne på visse områder kan virke overordnede, er planerne med til at sætte en klar ramme for de forskellige dele af udpegningsgrundlaget. De foreslåede tiltag i forhold til sammenbinding af natur er for konkrete for Naturplanen.

Både generelle og konkrete målsætninger fastlagt i forbindelse med den første generation af Natura 2000-planer er fastholdt. Målsætningerne i de nyeste planforslag kan være konkretiseret på baggrund af ny viden og udtrykker derfor ikke en egentlig ændring.

3. Indsatsprogram - Synergi med vandplaner

Ib Nord Nielsen, Danmark Naturfredningsforening Thy savner for trækfugle som f. eks. hvinand og sangsvane en målsætning, der også fokuserer på at få forbedret disse arters oprindeligt bedre fødegrundlag i Limfjorden.

Forbedring af trækfuglenes fødegrundlag i Limfjorden planlægges løftet via vandplanlægningen. Det er politisk besluttet, at der er en arbejdsdeling mellem planerne, således at vandplanlægningen tager sig af vandkvalitet i vandløb, større søer, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af småsøer og hydrologien på terrestriske naturarealer. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

4. Indsatsprogram - Kvælstof

En organisation efterlyser, at naturplanen argumenterer for en mere restriktiv ramme for ammoniakudledning i stedet for udelukkende at henvise til anden lovgivning.

Regulering af kvælstof, herunder ammoniakdeposition sker primært gennem husdyrgodkendelsesloven og vandplanlægningen. Kvælstofpåvirkningen er fortsat for nedadgående, og derfor har Naturstyrelsen ikke fundet anledning til med Natura 2000-planerne 2016-21 at stille specifikke krav til en reduktion af kvælstof. Der vil dog være en række af de fastsatte indsatser, som indirekte vil være med til at reducere kvælstofpåvirkningen. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

5. Ønsker til handleplan

Til gavn for ynglefuglene foreslår Danmarks Jægerforbund en øget afgræsning af græsarealerne således, at gråris og siv ikke breder sig.

Det foreslåede tiltag er for konkret til Naturplanen og bør i stedet adresseres til handleplanmyndigheden.

6. Indsatsprogram arter og naturtyper

Thisted Kommune udtrykker usikkerhed i forhold til, om det forventes at kommunen gør en aktiv indsats i forhold til en række naturtyper, arter og fugle der er på UPG og har en væsentlig

forekomst i området og er i tilbagegang. Tilsvarende vil Morsø Kommune gerne have uddybet, hvad det vil sige at være særlig opmærksom på den samme gruppe arter.

Naturstyrelsen oplyser at formuleringen "særlig opmærksom" anvendes i forbindelse med arter og naturtyper, der har en væsentlig forekomst i området, og som er i tilbagegang, hvorfor der er en særlig forpligtigelse til at tage vare på disse arter/naturtyper. Myndighederne skal i forbindelse med deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen lægge denne indsats til grund.

Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

Jammerbugt Kommune finder det positivt, at det i planen er beskrevet, at den også kan bidrage til at sikre andre arter og naturtyper, end de der danner baggrund for udpegningen.

Natura 2000-planen gælder for de arter og naturtyper, der har begrundet udpegningen af det enkelte beskyttelsesområde. De indsatser der sættes i værk med henblik på at sikre udpegningsgrundlaget vil typisk gavne en lang række arter i bredere forstand.

7. Indsatsprogram reservatbekendtgørelser

Aage V. Jensens Fonde spørger om, hvilket reservat det drejer sig om, når der i planene står, at der er behov for en revision af reservatbestemmelserne.

Naturstyrelsen kan oplyse, at man stadig er i gang med at undersøge, om der i området er behov for en efterfølgende revision af reservatbestemmelserne på baggrund af udpegningsgrundlaget til sikring af levesteder for havdykænder. Undersøgelsen tager udgangspunkt i DCE rapport nr. 52, Vurdering af forstyrrelsestrusler i NATURA 2000-områderne, og i dette område er det især uden for områdets 5 reservater en undersøgelse af, om der er behov for yderligere tiltag i forhold til havdykænder i Limfjorden, primært fældebestande af toppet skallesluger.

8. Indsatsprogram - Forhold til 1. plan

Thisted Kommune mener at formuleringerne i de generelle retningslinjer bør præciseres så det tydeligt fremgår at mange af indsatserne i 1. planperiode vil være længerevarende indsatser, der skal videreføres i 2. planperiode. Thisted Kommune mener ikke at formuleringen "Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet, igangsatte Life-projekter og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes." er fyldestgørende.

Indsatsen fra de gældende planer 2010-15 videreføres i 2. planperiode. Hvis den forudsatte indsats for planperioden 2010-15 ikke er gennemført, når de kommunale handleplaner for 2. planperiode træder i kraft, forudsættes dette at ske i 2. planperiode, med mindre den udestående indsats vil være i strid med nærværende plan. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

Jammerbugt Kommune påpeger, at de indsatser, der blev sat i værk i første planperiode, ikke kan forventes tilendebragt inden 2. planperiode, da man bygger på princippet om frivillighed.

Det er politisk besluttet, at den konkrete indsats til at gennemføre Natura 2000-planerne, i videst muligt omfang skal ske med frivillige tilskudsordninger. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

9. Indsatsprogram - Robust natur

Ib Nord Nielsen, Danmark Naturfredningsforening Thy anbefaler at man sammenkæder lysåben natur i området for dermed at gøre naturarealerne mere robuste.

Virkemidlerne i 2. planperiode har bl.a. fokus på sammenbinding af lysåbne naturtyper til større mere robuste enheder. Det er en fælles opgave for kommuner og offentlige lodsejere at aftale nærmere på hvilke arealer og i hvilke kommuner, den konkrete indsats skal foregå.

10. Indsatsprogram - Hydrologi

Ib Nord Nielsen, Danmark Naturfredningsforening Thy beklager at naturgenopretningsplaner, der skulle hæve vandstanden i Vejlerne, er stillet i bero.

Naturstyrelsen har noteret sig DN's synspunkt.

11. Datagrundlag - fugle

Thisted Kommune kan ikke finde tilstandsvurderingen for levesteder for fjordterne i webGISen og kan ikke få planforslagets tekst til at stemme med antallet af levesteder for havterne i webGISen.

Naturstyrelsen: Tilstanden for alle potentielle levesteder for ynglefugle, herunder også fjordterne og havterne kan ses og downloades fra Naturstyrelsens MiljøGIS, der findes på <http://miljoegis.mim.dk/?&profile=natura2000planer2-2016>

Vedrørende antallet af levesteder for havterne i de vestlige Vejler medgiver Naturstyrelsen, at der er en fejl i planforslagets beskrivelse af data. Der er kun 3 levesteder for havterne i N16 ikke 4, som beskrevet i planforslaget. Det vil blive rettet i den endelige plan.

12. Datagrundlag - marin

WWF Verdensnaturfonden efterspørger yderligere kortlægning af området for at sikre beskyttelse af områdets rev.

Områdets rev og sandbanker er screenet i 2012. Ved kortlægningen er fundet et antal mulige biogene rev. Disse er strukturer som er fundet i den akustiske kortlægning, men ikke er verificeret med video. Naturstyrelsen arbejder løbende på at verificere disse.

13. Trusler

Ib Nord Nielsen, Danmarks Naturfredningsforening Thy beskriver en række trusler, som foreningen mener, bør fremhæves mere i planen, herunder muslingeskrab, kvælstofpåvirkning fra landbruget samt fragmentering af klitheden og opvækst af selvsåede nåletræer.

Vedr. muslingeskrab er truslen beskrevet i basisanalysen. I begge disse områder gives tilladelse på baggrund af konsekvensvurdering af påvirkningen på områdernes udpegningsgrundlag, samt efter de restriktioner som ligger i den muslingepolitik som blev tiltrådt under den tidligere regering.

Vedrørende kvælstofpåvirkning gælder at regulering af kvælstof, herunder ammoniakdeposition primært sker gennem husdyrgodkendelsesloven og vandplanlægningen. Kvælstofpåvirkningen er fortsat for nedadgående, og derfor har Naturstyrelsen ikke fundet anledning til med Natura 2000-planerne 2016-21 at stille specifikke krav til en reduktion af kvælstof. Der vil dog være en række af de fastsatte indsatser, som indirekte vil være med til at reducere kvælstofpåvirkningen. Vedrørende ønsket om at holde arealer åbne i forhold til opvækst af nåletræer, bør indsatsen her kunne dækkes af de i vedtagne virkemidler. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

Jammerbugt Kommune sætter spørgsmålstegn ved om ræve virkelig er så stort et problem i området, at man bør regulere dem.

Regulering af ræv i området vil ikke ændre levestedets tilstand i de berørte områder. Det kommer nemlig ikke til udtryk i en kommende levestedskortlægning, da den udelukkende tager hensyn til om levestedet fysisk er utilgængeligt for ræv (pga. vand, kanaler osv.). Tilgængeligheden for ræv er ikke den eneste afgørende parameter for de berørte levesteders tilstand. Tilstanden afspejler således også tilgroning.

14. Data- Andet

Jammerbugt Kommune beklager kvaliteten af planforslagets figurer.

Naturstyrelsen: Pga. pladshensyn har det ikke været muligt at vise data mere detaljeret, end det er tilfældet i planens figurer. En mere detaljeret præsentation af data findes i basisanalysen for området. De data der ligger til grund for Natura 2000-planerne 2016-2021 kan desuden ses og downloades fra Naturstyrelsens MiljøGIS, der findes på <http://miljoegis.mim.dk/?&profile=natura2000planer2-2016>

Morsø Kommune påpeger stavefejl i planforslaget samt fejl i afsnittet Brushane i basisanalysen.

De fejl Morsø Kommune påpeger i afsnittet om brushane og stavemåden af Feggesund er noteret. Fejlene vil ikke blive rettet i basisanalysen, men vil ikke få betydning for planen for området.

Ib Nord Nielsen, Danmark Naturfredningsforening Thy efterlyser generelt en bedre overvågning af naturtyper og arter indenfor Natura 2000-området.

Vedrørende behov for yderligere overvågning af naturtyper og arter oplyser Naturstyrelsen at denne sker i regi af det nationale overvågningsprogram NOVANA, hvor der via feltbesigtigelser er sket en registrering af naturtyper og naturtilstandsparametre i alle områder for de mest udbredte og/eller truede naturtyper.

Registreringer og tilstandsvurdering er gennemført i overensstemmelse med de tekniske anvisninger, som sikrer ensartethed på tværs af områder og landsdele. Naturstyrelsen vurderer på den baggrund, at data samlet set er tilstrækkelige til at basere en planlægning på. I 2016-2017 vil ske en ny kortlægning af områdets naturtyper. Overvågningen af arter er ligeledes en løbende proces.

15. Rolle fordeling (kommune-stat) og lovgrundlag

Jammerbugt Kommune mener at planens mindre detaljeringsgrad i de konkrete målsætninger i forhold til sidste planperiode væsentligt forringer Kommunens muligheder for at træffe afgørelser. Ib Nord Nielsen, Danmark Naturfredningsforening Thy savner en mere område-relateret konkretisering og prioritering af de nævnte indsatser. DN efterlyser en prioritering af håndhævelsen af allerede eksisterende love på natur og miljøområdet.

De kommunale handleplaner skal fremover i højere grad være redskab for en forventningsafstemning med organisationer og lodsejere, således at kommunerne får mere tid til dialog og lokal inddragelse, der primært vil være forbundet med de konkrete projekter, der skal udmønte Natura 2000-planen og strække sig over hele planperioden. Efter lovbemærkningerne må de kommunale handleplaner ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanerne. Det sætter også grænser for, hvor præcise de statslige planer kan være.

Natura 2000-planlægningen ændrer ikke ved den opgavefordeling mellem myndighederne, der er fastsat i lovgivningen. Regler om, hvem der skal give dispensationer, tilladelser m.m., er derfor uændret.

Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

16. Virkemidler/finansiering

Jammerbugt Kommune beskriver en række indsatser, der mangler finansiering.

Thisted og Morsø Kommuner efterlyser ligeledes finansiering fx i form af LDP-midler eller DUT.

Jammerbugt Kommune påpeger vigtigheden af initiativer, der understøtter lodsejernes brug af LDP-ordningerne, samt at der arbejdes på at gøre kravene der stilles i forhold til at få tilskud mere gennemskuelige.

Naturstyrelsen har noteret sig kommunernes synspunkter. De endelige planer er afstemt, så den politisk besluttede økonomiske ramme og den i planerne krævede indsats passer sammen. Landdistriktsprogrammet er ikke omfattet af høringen over forslag til Natura 2000-planer, men Naturstyrelsen kan oplyse, at landdistriktsprogrammet og de midler, som kommunerne fik overført med Økonomiaftale 2013, sikrer, at der er finansiering til den indsats, som er fremgået af forslagene til Natura 2000-planer. De igangværende tilskudsordninger forventes fortsat, og nye ordninger vil blive sendt til EU til godkendelse. Det kan særligt nævnes, at der arbejdes for at etablere en tilskudsordning til facilitering af græsningsaftaler mm, samt tilskud til udarbejdelse af lokale forvaltningsplaner for arealer med kompliceret udpegningsgrundlag og indsatskrav, som ikke umiddelbart kan dækkes af øvrige tilskudsordninger.

Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

17. Sammenhæng til anden naturplanlægning

Morsø Kommune er opmærksomme på at koordinere arbejdet med Natura 2000-planerne med den øvrige naturplanlægning bl.a. Naturplan Danmark.

Naturstyrelsens har noteret sig Morsø kommunes synspunkter.

18. Tilstandsvurdering - naturtyper

WWF Verdensnaturfonden mener, der bør udvikles et system for vurdering af naturtilstanden for de marine naturtyper i området, herunder en undersøgelse af truslers effekt på disse naturtyper.

Der findes endnu ikke tilstandsvurderingssystemer for marine naturtyper og arter. Naturstyrelsen er ved at udarbejde et tilstandsvurderingssystem for rev. Se yderligere i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

19. Målsætninger - naturtyper

WWF Verdensnaturfonden stiller spørgsmålstejn ved, hvordan det kan opfyldes at tilstanden og det samlede areal for de marine naturtyper på udpegningsgrundlaget for området stabiliseres eller øges når man ikke har nogen tilstandsvurdering for naturtyperne.

Den overordnede målsætning om at stabilisere eller øge arealet af en naturtype sikres ud fra krav om konsekvensvurdering af nye planer og projekter, som skal forhindre, at nye indsatser skader udpegningsgrundlaget. Herigennem sikres naturtypen mod tilbagegang. Samtidig skal indsatser gennem vandområdeplaner, fiskeriregulering mv. sikre tilstanden af de marine naturtyper. Se yderligere i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

20. Indsatsprogram - Synergi med vandplaner

Jammerbugt Kommune er ikke enig i, at det alene er vandområdeplanerne, der skal sikre vandkvaliteten i de vandafhængige habitatnaturtyper.

Det er politisk besluttet, at der er en arbejdsdeling mellem planerne, således at vandplanlægningen tager sig af vandkvalitet i vandløb, større søer, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af småsøer og hydrologien på terrestriske naturarealer. Vandplanlægningen sikrer ikke nødvendigvis gunstig bevaringsstatus for alle vandafhængige naturtyper og arter, men før der er opnået målopfyldelse efter vandrammedirektivet, giver det efter Naturstyrelsens vurdering ikke mening at iværksætte en parallel indsats.

21. Indsatsprogram - Kvælstof

Jammerbugt Kommune savner et virkemiddel, der kan imødegå direkte randeffekt fra dyrkede arealer på følsomme naturtyper.

Meget af den direktivbeskyttede natur er sårbar overfor kvælstof, som foruden at blive reguleret gennem øvrig lovgivning og vandplanlægningen også forventes reduceret på de konkrete naturarealer gennem den foreslåede indsats som f.eks. etablering af sammenhængende natur. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

22. Indsatsprogram - Klima

Jammerbugt Kommune påpeger at gennemførelse af Natura 2000-planernes indsatsprogram nogle steder kan blive vanskeliggjort af klimaforandringer, som planerne ikke tager højde for.

Naturstyrelsen er klar over, at klimaændringer afføder behov for yderligere analyser og eventuelt nye typer af indsatser i Natura 2000-områderne. I planperioden 2016-21 iværksættes pilotprojekter med henblik på erfaringsindsamling til kommende planperioder. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

Justering af forslag til Natura 2000-plan for N16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg

På baggrund af de indkomne bemærkninger er der fundet anledning til at ændre i planens afsnit om ynglefuglelevesteders tilstand. Derudover er der tale om mindre sproglige justeringer. Der er endvidere foretaget justering af teksten i afsnit 1. Natura 2000-planlægning og afsnit 4.

Indsatsprogram - med henblik på at præcisere videreførelse og konsolidering af indsatsen fra 1. planperiode i lyset af, at indsatsen fra den første generation planer har haft en kortere periode til gennemførelse end forudsat.

På Naturstyrelsens anmodning har DCE Aarhus Universitet, på baggrund af data indsamlet i forbindelse med det nationale overvågningsprogram – NOVANA, tilvejebragt måltal for de muslingespisende dykænder, der er medtaget på seks Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. I dette område drejer det sig om hvinand, hvor måltallet på baggrund af bedst tilgængelige viden er beregnet til 1700 individer. Det faglige grundlag for fastsættelse af måltal er beskrevet i DCE's

notat fra februar 2016: "Tilvejebringelse af måltal for dykænder i seks danske Fuglebeskyttelsesområder", der kan ses på Naturstyrelsens hjemmeside her:

www.naturstyrelsen.dk/natura2000/fag

Ingen af ændringerne i forhold til planforslaget giver anledning til fornyet høring over planforslaget, jf. miljømålslovens § 45.

Bilag 1: Afsendere af høringssvar til Natura 2000-plan nr. 16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg

- 20150417125421590, Aage V. Jensens Fonde
- 20150410204627723, Ib Nord Nielsen, Danmarks Naturfredningsforening Thy
- 20150410151506406, Jammerbugt Kommune
- 20150410134346461, En organisation
- 20150410125928326, Thisted Kommune
- 20150409135839588, WWF Verdensnaturfonden
- 20150327123044808, Morsø Kommune
- 20150306144824421, Frilufsrådet Kreds 2 Nordvest
- 20150222184820858, Danmarks Jægerforbund

Side 10/11

